

Handlingsregler

Fylkesmannens
kommuneøkonominettverk 2019

Økonomiske handlingsregler

- Må være på plass i 2020 (ny kommunelov fra 2020 §14-2)
- Lite krav til hvilke handlingsregler dette skal være
- Peker på 3 naturlige områder
  - Netto driftsresultat
  - Gjeldsgrad
  - Disposisjonsfond

Erfaringer

- Bidratt til Trondheim kommunes økonomiske handlingsregler
- Viktig med begrunnelse for at handlingsregler skal aksepteres og følges
  - Handlingsregler skal ivareta en sunn økonomi over lang tid
  - Kommer til å bli press både politisk og administrativt på kort sikt

Trondheim kommunes handlingsregler

- Har vært etablert og utviklet over mange år.
- Tre målsettinger
  - Korrigert netto driftsresultat bør ligge på mellom 2-2,5 prosent av driftsinntektene
  - Disposisjonsfondet bør over tid utgjøre 5 prosent av driftsinntektene
  - Gjeldsgraden skal ligge på 70 prosent av renteutsatt gjeld
- Flere handlingsregler
  - Renter og avdrag skal utgjøre 8 prosent av frie disponible inntekter
  - Realavkastning fra kraftfondet skal brukes etterskuddsvis til finansiering av kommunens budsjett. All realavkastning skal fra og med 2018 gå til å finansiere investeringer.
  - Kostnader knyttet til befolkningsvekst kompenseres
  - Lønns- og prisvekst kompenseres i utgangspunktet fullt ut
  - Effektiviseringskrav på 0,5 prosent til alle enheter via justert lønns- og prisjustering

Trondheim kommunes handlingsregler

- Begrunnelse
  - Netto driftsresultat
    - Verdibevaringsprinsippet
      - Verdibevaring av kommunens realkapital
      - Verdibevaring av kommunens finanskapital
        - Kraftfondet (investeringsfond)
        - Disposisjonsfond
  - Gjeldsgrad
    - Vedlikehold av gjeldsnivå
  - Disposisjonsfond
    - Riksrevisjonens anbefaling
  - Kapitalutgifter på åtte prosent
    - Ønske om begrense gjeldsvekst

Utvikling av handlingsregler i Malvik kommune

- Dynamiske regler og forenkling
- Enklere økonomi
  - Forenklet formuesbevaring
  - Formuesbevaring av realkapital
  - Disposisjonsfond med risikobegrunnelse og strategisk handlingsrom
  - Videreføring av gjeldsgrad

Begrunnelse for netto driftsresultat

- Formuesbevaring ->Formuens verdi bevares som andel av netto driftsinntekter. Ha et langsiktig driftsnivå uten å tære på formuen.
- Formue = Kapital – nettogjeld
- Endring i formue = endring i kapital – endring i nettogjeld
- Målt ved et årsskifte vil dette grovt sett bestå av kapitalslit (avskrivninger) og avdrag på lån.
  - Forutsetter ingen nye investeringer eller låneopptak.
  - Forutsetter heller ingen finansformue

Litt matematikk:

$$\text{Netto driftsresultat} = \frac{Avs * \gamma - \alpha}{di}$$

Avs = Avskrivninger

γ = Multiplikator ≥ 1 - gjenspeiler standardøkninger og prisendringer

α = Avdrag

$$\alpha' = \text{Minimumsavdrag}, \alpha' = Avs * \frac{lg}{am}$$

lg = Lånegjeld

am = anleggsmidler

di = driftsinntekter

$$\text{Netto driftsresultat} = \frac{Avs * \gamma - Avs * \frac{lg}{am}}{di} = \frac{Avs \left(\gamma - \frac{lg}{am} \right)}{di}$$

$$Netto driftsresultat(ndr) = \frac{Avs \left(\gamma - \frac{lg}{am} \right)}{di}$$

- $\gamma > 1$,
  - gir økt krav til ndr
  - Behov for å sette av midler nå for å håndtere økte standardkrav og prisøkninger
- Økt lånegjeld ift anleggsmidler
  - Redusert krav til ndr
  - Avdragene øker og gir økt sparing/formue
- Økte investeringer
  - Økning i avskrivninger øker kravet til ndr
    - Avhengig av finansieringen, 100 prosent lånefinansiering vil ikke gi økt krav til ndr. 100 prosent finansiert med egenkapital/salgsinntekter gir økt krav til ndr.
- Gave i form av anleggsmiddel
  - Øker avskrivninger og gir økt krav til ndr

Handlingsregler under utarbeidelse i Malvik

- Netto driftsresultat
  - $\gamma = 1,05$
  - Dette gir et krav til netto driftsresultat på 2,2 prosent i 2019.
  - Høy investeringsaktivitet og en del egenfinansiering/salg vil øke kravet til netto driftsresultat i 2020-2023.
  - Skal vi korrigere for VAR (vann- og avløpsinvesteringer)?
- Disposisjonsfond
  - Vurdere hvor stort dette bør være ut fra ulike risikoforhold og strategisk evne
  - Antar vi ender på 7 prosent av driftsinntektene som et langsiktig nivå
  - Når disposisjonsfondet er fyllt opp skal det benyttes som egenkapital til investeringer

Handlingsregler under utarbeidelse i Malvik

- Gjeldsgrad

- Dekomponerer gjelden
- Renteutsatt gjeld skal ligge på noe over dagens nivå.
- Hva bestemmer investeringsrommet
  - Inntektsvekst, rom for låneopptak
  - Avdrag
  - Netto driftsresultat som benyttes til egenkapital
  - Andre investeringsinntekter
- Gir et årlig investeringsrom på rundt 100-110 millioner kroner

